

Finansuojama Europos Sąjungos

PROJEKTO REKOMENDACIJOS ŠEIMOMS FORMUOJANTIS VAIKŲ SAVARANKIŠKUMO ĮGŪDŽIAMS

Įgyvendinant projektą „Įveikiant kliūtis vaikų rehabilitacijoje: nuo korekcijos link inkluzinio bendradarbiavimo“, teikiamos konsultacijos šeimoms, auginančioms vaikus su negalia.

Vaiko psichomotorinė raida apima pagrindines vystymosi sritis: stambiąją ir smulkiąją motoriką, pažinimą, kalbos supratimą, kalbos raišką, savitvarką, socialinę ir emocinę raidą. Dėl psichikos ir elgesio sutrikimų įgūdžiai formuojasi sudėtingiau. Dažnai šis sutrikimas pasireiškia kartu su sensorinėmis problemomis – per menku arba per stipriu reagavimu, jaučiamu dideliu stresu, nerimastingumu, atsitraukimu nuo tam tikrų veiklų ar priemonių. Todėl svarbi savalaikė abilitacija ir jos metu atliepti sensorinius poreikius, vystyti socialinius ir mokymosi įgūdžius.

Vertinant ir ugdant vaiką svarbu visapusiškai atsižvelgti į individualią raidą, išsigilinti į jo poreikius bei padėti atsiskleisti galimybėms ir gebėjimams.

2 mėn. Laiko rankas sugniaužtas į kumščius Pakelia galvą gulėdamas ant pilvo Reaguoja į garsus krūptelėdamas Seka rodomą žaislą į kiekvieną pusę Šypsosi kalbinamas	9–10 mėn. Gerai sėdi be atramos Atsistoja įsikibęs Ploja katučių Geria iš puodelio, kurį laiko suaugęs žmogus
3 mėn. Vis dažniau atgniaužia kumštukus Gerai išlaiko galvą vertikaloje ir horizontalioje padėtyse Laiko rankoje įduotą barškutį Seka žaislą akimis įvairiomis kryptimis Šypsosi, vokalizuoja kalbinamas Žiūri į savo rankas, liečia veidą Juokiasi	11–12 mėn. Vaikšto prisilaikydamas Naudoja pincetinį griebimą Taria 2–4 prasmingus trumpus žodžius Padedą rengiantis Supranta keletą paprastų nurodymų
4 mėn. Siekia ir ima žaislą Pasuka galvą į garso šaltinį Šypsosi spontaniškai	13–15 mėn. Savarankiškai vaikšto Pasako keletą žodžių Paklaustas parodo į daiktus Nusimauna kojines, nusiauna atrištus batus Kiša rankas į rankoves, kojas į kelnių klešnes Atitraukia ir užtraukia užtrauktuką Geria iš puoduko, laikydamas jį viena ranka Valgo maistą šaukštu pats
5–6 mėn. Verčiasi nuo nugaros ant pilvo	18 mėn. Lipa laiptais prilaikomas suaugusiojo

Kelia galvą ir krūtinę gulėdamas ant pilvo Perima žaislą iš vienos rankos į kitą Nustato garso šaltinį	Meta kamuolį Stato bokštą iš 2–4 kaladėlių Pats pavalgo Nusirengia pavienius drabužius Užsisega drabužių spaustukus arba kabliukus
7–8 mėn.	4–5 metų
Sėdi be atramos Trumpai pastovi su atrama Stebi žmones Burna tyrinėja daiktus Čiauška Siekia buteliuko ar puoduko	Naudojasi valgymo įrankiais pagal paskirtį Nuima indus nuo stalo Padedą padengti stalą Apsirengia pats Sagstosi drabužius
Pagal Prasauskienė, 2003; Mockevičienė ir kt., 2005.	

Negalią turinčio vaiko savarankiškumas ugdomas parenkant individualiai jam tinkamą aplinką ir veiksnius, kurie padidina motyvaciją mokytis, siekti ir interiorizuoti naujai įgytus įgūdžius. Šie įgūdžiai ateityje padės negalią turinčiam žmogui kasdienėse veiklose jaustis nepriklausomam.

Didžioji dalis vaikų, turinčių raidos, psichikos, elgesio sutrikimų, turi ir sensorinių poreikių, kuriuos būtina atliepti taikant sensorinę integraciją. Atliepus sensorinius poreikius vaikas labiau įsitraukia į mokymosi procesą, gerėja susikaupimas ties užduotimis.

Svarbu apsilankyti pas specialistą, kuris įvertintų individualią vaiko raidą, skirtų gydymą, padėtų atsakyti į kylančius klausimus ar nukreiptų konsultacijų pas kitus specialistus, jei reikalinga ankstyvoji rehabilitacija.

Įtariant, kad vaiko raida vėluoja ar yra sutrikusi, reikia kreiptis į šeimos gydytoją.

Jei vaikui nustatytas raidos sutrikimas ir kyla klausimų dėl papildomo vaiko raidos įvertinimo, konsultuokitės:

Klaipėdos universitetas

Neurosensomotorinės diagnostikos laboratorija

Kabinetas Nr. 101, Universiteto al. 19, Klaipėda, Lietuva

Tel.: +370 (46) 39 85 28

El. p.: nsmdl.svmf@ku.lt

Lietuvos jūrų muziejus

Delfinų terapijos centras

Socialinių įgūdžių lavinimo laboratorija

Smiltynės g. 3, Klaipėda, Lietuva

Tel.: +370 (659) 21 928,

+370 (46) 41 62 94

El. p.: registration@muziejus.lt

Projektas BREAK „Įveikiant kliūtis vaikų rehabilitacijoje: nuo korekcijos link inkluzinio bendradarbiavimo“ įgyvendinamas pagal Europos kaimynystės priemonę ir yra finansuojamas Europos Sąjungos. Interneto svetainė https://ec.europa.eu/info/index_en
Ši publikacija buvo parengta padedant Europos Sąjungai. Už publikacijos turinį atsako tik Lietuvos jūrų muziejus ir jis negali būti laikomas atspindinčiu Europos Sąjungos požiūri.